

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer 'ets shatul

Albo, Yosef

וסוי, ובלא

Frankfurt de-Odr"א, 1788

תומדקה / Hakdamot

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-89

הסכמת

הרב המאור הגאון הגדול ומופת הדור אב"ד ורמ"ק פראג יע"א

הסכמת

הרב הגאון אב"ד ור"מ פה ק"ק פפ"א יע"א

הספר העקרים גם נעמים כולו עמוד במקום טהרה ה"ה הגאון רבינו סוהר"א אלבו"ג ז"ל ע"פ ע"ז שגול להנחין מהר"ר גדליה ז"ל ח"ו להתפאר כי חזונו חילת חיים ונדרים כוונתו יתה"ש ע"מ לחלק השמי וכעת אין בלתי אף ח"ו כענין כ"ו וזכה ק"ס אחד חכמי קהלתנו ק"ק פ"פ ד"א יע"א החלוק התורני המופלא מה"ר צבי הורש קרו בהכונת כהר"ר באר"ז ז"ל והדפיסו שנית בדפוס יפה ונאלה כאשר ענינו כל יראו וראו לכו"ל להחיות לו טובה כי טובה גדולה עשה עמנו ללמוד מתוך הספר היקר ה"ל וכבר זכר הרבים בספר עקידה אשר הדפיס זה ימים לא כבירים והנה רחמי ייבדו הסכמתו מהר"ר כהנאן מופת הדור כבוד מוה"ר יחזקאל לנדא חכ"ד ור"מ דק"ק פ"א וס' נאמר גזירת חיים על מחן משה עשרה זכה שלא יודעם קבלתו התורני המופלא ה"ל כן יקום וקויה ולרא' באתי על החתום הי"ס י"ס כ"ג לחמש ומששון התקמ"ח כמו הנער יוסף חונה פה ק"ק פפ"א יע"א

יען שהתורני כבוד שמו מוה"ר צבי הירש מופ"ד ר"ה לכה"א לכות הדפוס ספר עקרים עם עץ שהול כפי שדפוס בו יניחא שנת ש"מ ומוק חויכל גאוני הדור הזה אשר הסכימו והרכבו לספר בשכח הפירוש ע"ז שתול ה"ל וכוון להדפיסו עתה שאינו כניחא כלל וכפרט כדור כוז' שנקרו נארא דתי התורה לייסוס חיווק והנני מעמיס להדפיסו ואפדיון כחטי"ל ליה וחי להחיות כידו ולהתנדב לקנות הספר במחיר כסף מלא והנני גוזר בגזירת התורה על כל המדפיסים חכמי עמינו שלא להדפיס מחדש הן ספר העקרים עם עץ שתול ה"ל והן ספר העקרים לכד משך חנושה עשר שנים עיוס שיבאר מוה"ר ר' זנב הורש ה"ל הדפסתו והעובר על דבריו ליקו בארור משני גבול והמסייע לכד' חלוצית כד' מתקור הכרעות דברי חלוצה הי"ס י"ס ח"ה יתמוז תק"מ"ה לפ"ק פראג הקטן יחזקאל סג"ל לנד"א :

הקדמת המדפיס

אודה לאלהי חסדו שהעיר את רומי להדפיס ספרים ישינים ממחברי קדושים וכותם יעמוד לזולתנו וכמעט אשר הכינתי את ידי לקרס ל המלאכה זו ועלי את הכרכה כי זה לא כבר אשר עורני להוציא לאור מתחת מכסה הדפוס ספר העקרה חן לא הייתי נזהר במלאכתו לעשותו כרצונו - אכל הייתי שוקק על דלתותיו יוס יוס להגיה אותן כינע רב - ועל פי גליון ספר העקרה שהיה גנוז בספרי הקצין כה"ר יוסף בן הכניד התורני כה"ר פייבל קרו מדרעון ששלחו אלי להעתיק ממנו על תכונה ישרה לזכות את הרבים - וגם עתה עורני להוציא להכיא על מוכח הדפוס טעם כבירים הוא ספר עקרים עם פירוש עץ שהול כפי שדפוס מולפנים בדפוס ווינציה - טבעו ידוע לרבים כי הוא עץ חיים אשר משהלכתו יחיה כמקניו - שרשיו שרשי חיים וענפיו ענפי סוהר - ואלה ענפיו על הראשונים ביתו שאת ויתר עוז ומקום הניח לי המדפיס הראשון להתגדר בו כי עשיתי קנינים ידועים כמו (א) (ב) (ג) וכו'ל כספר העקרים וכן כפירוש הראשונים אשר יסוב עלי באותות האלה לענין יקל להמעיין למנוח מחוקקו כמד שח"י וכלי ערד מתבטו בחיפוש אחר חיפוש - וגם עשיתי נקודות הסקיות ליתר רווח בין התאחרים כדי שלא יכבד על המעיין לסדר מה למעלה ומה למטה רק י"ה לפניו כשלקו ערוך - וגם במקום שקי"ר המורש כשרשים את כוונתו או עשקטו מוננו חיון מלות הרמב"ם את הדברים ותקתיים על נכון כס"ד חן לא הוספתי עליו או גרעתי ממנו דבר כי הנני חן את דברי לכדנה כה"ה מה מיוחדת באחת היוות למטה כגליון וחס שהוכרתי לפעמים להביאו בין השורות קדושות הסגרתו אותם כדור מוה"ר ר"מ ז"ל כדעתי שני חלוצי לכנה משני עבריהם כו"ה () כדי שידע כל מעיין שחמני בער קטן הרולה בתקנות קטנים ממני יצאו הדברים חולם לגדולים ממני יהיו כפירורים מתחילת כטלי - וה' החלוצים יודע שלא היתה כוונתי כיהם שלא להוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידי - וכאשר הכתי בדך אחת מעודי כי ייבאלני עד זקנה וזכה - ויכני להדפיס אשר ספרים מפת מחברים קדושים ונדיקי עליין המוה"רים ונאחרים עינינו כשכילי תורתינו הנחמדה ולעשות חוקיות ומנותיו ומנותיו : ואת עתרת המדפיס או כאשר השלמתי מלאכת הספר הזה פעם רומי לספר מקצת מעלת הספר במלינה ובמרתיה השיר כדל"ה ע"פ משקל כ' תנועות ויתד"ה תנועות ויתד"ה תנועות

ה די אל הגה יסודותיו משענהו עכו"ד השמים ארבע טורים כמו טורי חושן ו, אכני אכני קודש טור ראשון הנו כמורה צדק לשרקלין ראה וזה דבר חדש לשכה עקרים אכני הוא המרכז כל שון למאזנים ריק מי חכמה ושל אורות מנוצני צצים אל כלי חרס טור השני הוא כמו שער שמשים מציאות עליון ירווש איך השלול החארים מנו עד והיו לרפ"א ארתדו יפרוש הדע כי לא השלילות כל יצדק ולוץ במה יוהרת או ריה יוסף כריח שדה ברכה אל וחכ"ן מודולו דת משמים כשי"בצת בטור השלישי הופיע שם הרים אב ה, נביאים הקפלע ישלו ובן השביע שם שצרת נפש נבו, אות נביא או חוזה נבו, שש את משרו

ז חי לשון דו, כרי יקר הכינו חרו, יום עם צלצל שיר עגרו כחרי חן לספר עקרים ולעץ שהול תפארת מדרכה יוסף כו, הפת פה על מי מנו, חוח שם מהכרח צמוד קודש, ועבודת אל על שפה כמו אור שמוש יוהר ית משכן מלך עלי תבל הוריר בר, קי זיו שפעתו האיר ומלא פני הארץ דעה כפ"ם לים ינהרו רחף על אברי תבונה אסף דעה - הה, לחו יאמרו עלורגליו, עלות מדגלים רמים וקר, סול לא מט רדתו ש בונה בית יה, אר במחוגה י, עריך יקצע פאותיו גם כי יתעלה יש, כח אוכזו ומ, עשה פעל חכמתו יחד הנושא ונ, שוא יאופסו כי, פיל רוח קומתו אולם ארמון זה, כעין שהול על פלג נכו, נים עד פנותיו

ש לום אל עמו יד, בר בטור הא, חרון שם תקות אובר שם כונן צדקות כח, ירה כל התנגד יד, עות נשגב מכל שם הראה דרך לש, בים שם תועלת תפ, לה קורא בקול שם צוח לו את ה, כר, כה כי שקרו, גמול טוב א העובר

ש לום אל עמו יד, בר בטור הא, חרון שם תקות אובר שם כונן צדקות כח, ירה כל התנגד יד, עות נשגב מכל שם הראה דרך לש, בים שם תועלת תפ, לה קורא בקול שם צוח לו את ה, כר, כה כי שקרו, גמול טוב א העובר

מודעה

אף נ"ס שכבר יא משפט אמת והוא באחת המפורשות לכל יודעי דת ודין שכל מקום אשר המלא ימלא כספרינו הקדושים עם עכ"ס או עובד חלוצים נגוי או ערל או כותי אין ככלל זה אומות הללו שאיננו כהיום הוד דרים בתוכם כי תל"ה לנו ליתן כס אום דומי וחדלה שיחייבים אנחנו לדרוש כטלומים - אכל הכונה סוכנת על האומות קדומים שהיו בימי הראשונים כאשר כבר שיר כל זה הנסר הגדול ק"ה"ס ז"ל והבאים אחריו - עם כל זאת עשנו עלינו כמורה להודע המודעה זו בכל הספרים אשר יא מתחת מכסה הדפוס - למען לא יתאמשאל לאלו ספר אשר לא ידעו ויהו להוזהרם אחר זהרה

הקדמת האלוף מוהרר נרדיה בן החיר שלמה נרדו להחבור שרדו שחבר עד העקרים שחבר הרי אל'בו ז'יהה :

אל'בי אטיך ועבדכו בטורה . בתחלה דע ואחר כך ועבדא כי מי שלח
ידע את ארוננו וחינו עיני כו' אפי' שר'ה עבודתו אל'נו ישרה . וכן
זכורה . ערכה ושמורה . כן גם חז'י לקחתי את עצמי ללד אחר
להתבודד ולעין כדרכי הש' . ובעבודתי היקרה ובהיות שכבר אר'ל
הכל לטורח מסייעין לזהיקרה כ' לפני ספר אחד קדוש והוא ספר עקרים
שחבר אותו הרי' אל'נו ז'ל ור'יתי שכל דבריו דברי אל'לים חיים
מיוחדים על אדני מן עול'ם למעלה לשכיל להאזן בענפי פרי קדש
פלולים ועושים רושים למטה בהדרת האדם כדרכי אמות הש'
ובעבודתו ועושים פרי למעלה להיות לודקקות בעליונים עד שיהיה לו
מהלכים בין העומדים האלה וכדי שיהיו ענייני הספר הזה נאמרים
בזכרוני קרית' ושלישי ושלשתי בתוכו עד שהיו כל ענייני הספר שגורים
בפי ומקודרים על לוח לבי באופן שמתמי קצת על עין העבודה
וההדרה האמתית בעבודת הש' . ומקום שהיו דבר קצת פתוחים
ותגומים הייתי מנלה מנפשו ומוחל סתומיו כפי קט שכלי וכפי אשר
הורו'י מן השמים . ובעבור שכבר הזירו ח' ו' ואמרו כל האוכל דבר
אחד מתעבתו וכו' רשמתי הכל על הנליין מיוחד ושמתו אותם בתוך ג' ו'
ול'רתי בעבור שיהיה לי למשמרת ולזכרון על לוח לבי כחאור הכתוב
כתבם על לוח לבך . האמונה אחרי אשר ראיתי שהרבה בני אדם שהיו
בירובי וערכי או פחות מערכי שהיו גם כן בודדים לעצמם בהשגת
דרכי עבודת הש' . על הדרך שזכרנו למעלה ובכן היו חפלים ופתאים
תמיד לעין וכספר העקרים כי הוא המורה והמדריך בדרך הישר בהכח
העקרים ובעבודת הש' . ויתר מהזולת כנזכר . והנה קצת מהם שהיו
מקשיבים לקולי היו מוכינים קצת הענין יותר מוולתם בעבור כי בלתי
למס כל עמלני לבי כפי אשר היו במושל אר'י וכפי אשר רשמתי כבר על
הנליין להיות לי לזכרון על לוח לבי והיו דברי ערכי' להם כאלו נתנו להם
מטיב עם היות שלא ערכו אלי מפני שלא הייתי מ' ג' שם סוד חידוש
גדול כל כך אפי' כן ערכה להם . וקצתם מהם עיינו בהקשר מעצמם
וח' שנתבררו עם אחרים ומה שלא הבינו הניחו לוולתם . כן הניקתי
רוחי ודעיון לבי העירו ורזוני ופתוני בעלית דבריהם ואמרו אלי
אתה בן אדם הלא ידעת אם לא שמעת ששם היות שהשלימות האנושי
הוא תלה בעצם וראשונה על השכלת עצמו דרזני שהוא בעצמו
לר'ך להשיג כל מה שהוא לר'ך לשלימותו הנלמי' ח' על פי כן מלד
החסד ראו להשיג בהשגתו גם על האחרים כמו שיתבאר בדברי
המחבר לקחן בסתמם שלשי . פרק ה' כפסוק אליהם ח' ו' כי יתי
ה' עושה חסד וגו' ע"ש . ולכן הוא מן הדברים והמחוייב שתופיעות
הדרך אשר עליך . גם על הדרך ששם בערך או פחות מדרך .
וע"כ וזות הדברים יהיה תמיד עמך וזכור' ועלה לירח נישוח לפני
ה' תמיד כל ימי חייך . להביא ח' הימים האלו אחריו . וזכור
יעמוד גם לנכון וכפי כרך עד עולם : ואם תחשוב הלא צריך חז'י
לימים ובינת אדם ח' ו' וכלי מל' מחיות וכו' חז'י ואין לא שום פיעות
ודמיון כלל אפי' לחד מעיראו שבתלמיד דמכרי' רק בשתוף שם לבר
בין ח' זני כדאי להשתעף בטלית שלימי עלי ולחיות דע' כדאור העניינים
בהתנויים והתנויים בתוך ג' ו' ארצות השפעה הרי'ים עזר חלבו
וביחוד שחלל בהם עזר'ים שהיה מוכנה עתוק יומיו . ואם כן שיתך
אדם לפני ולפנים . בלי טהרת רעיוני' והדברים מתוכיבים ובלתי
מוטיינים . ח' לנשארתי עליונים . וכו' לתתונים ולח' חונים .
וביחוד כמורי האדם למסוכנה שבתוכיבתי ולי' וזמנים מפני' וזמנים
הלא תשיב אר'ך . ששם היות שהלחטן הוא שאין אלה דברי לבר
בדברים כאלו ולפרש אותם כפי המאורות הנדונים אשר פתוחים
כראי אר'ים שיד ביום ובלילה ואין שפ'ן שום מי הלא הם יודעים כולה
וקטנם עטם מנתכין . ע"ת הלא ידעת מקדם שלא היה כונןך ולא היה
בדעתך מ' עולם שיהיה בחבור הלו שום לר'ך להגדילי שכן רק שיהיה
קצת לתועלת ולתראה עינים ולחיות ח' הדרך ויטמן אור עבודת הש'
ואחיותו אשר ילכו בו אותה שם בני ג' ו' ויהיה החבור הלו כמו שער
לתוכן ועל כיוולת בהם ח' נפתח ותעבור אותך . ואף אפי' יהיה
בהם קצת מודברים שהיה מוכנה עתוק יומיו . אם יהיה כל מ' ש'ך בזה
לשם שונים שכלך יפול בעלמיו . וישתכן כנועם באר'ך עולמים : וכך
ובדריך יסמחו וירכנו ויטמנו ויעלבו ויכעסו . ואם על ה'
תשים בטחונך הוא יולך מכל'גאות ובעלי מוחין . ויטוס לך ענך
ומתאחר כעולת תמימים : והנה על פי הדברים האלה נתקיימי
ונתעוררתי ונתחוקתי ונתארת'י בעש' שכלי הלקט ביתר שאת ויתר
עז ולקחתי בידי את הדברים אשר רשמתי כבר על הנליין כמזכר וסדרתי
אותם על טוכוסם כל ענין וענין על מקומו השיוחד לו איש על ג' ו'
שמות' . וברתי האוכל עתוק הפסולת ור'עתי והוספתי בהם בכל
מקום כפי הנדרך עד שכל הדברים האלו סתמו היו קיימים ומכל'ג
ומל'ה מנוסים ע' . שבע נמות מווקקות שבעתים . וכדי שלא להעמיס
על העינין בו חלקתי החבור הלו על שני דרכים . האחד הוא
ביאור דברי כוננת המחבר ולא ימלא בו שום דבר יותר כ' א' מה שהוא לר'ך
הקרה לביאור דבריו . והב' הוא שאין בו דורך כלל להכנת העינין
רק שהוא כמו סעד קצת לדברי ועל ידו יהיו דברי המחבר יותר
מבוררים ומתמימים ע' . ראיות הפסוקים ומדרי' ומאחר'י ל' שיתבאר
בזה החלק . ולפעמים ימלא בזה החלק דברים ששם נגד דעת המחבר
והם ישוב על דברי הרמ"ם במקום שהשיב המקבר עליו ועל כיוולתו :

- נרדו י'הוה ומהולל שמו :
- ד ובר משרים לעמו .
- ל הם הפנים לחמו .
- י תברך וישתבח ויתפאר בעולמו :
- ה שוכב בשמו מרומן .
- ב מרומן שוכן ומשניה על עמא בנועמו .
- ג הן לחם עיון ותעצמו :
- ה הורך בשביליה ובמעלותיה :
- ח ונה בצליליה ובשלליה :
- ג וכן ער קצה נבוליה :
- ר וכב על עב קל בנתיבותיה :
- ר ויה ב'ה יבין שלמה בחכמתו :
- ב עזר אלהי השופע מאור תורתו .
- י דע ויכיר מציאת הש"י ואחרותו ויכולתו .
- ש ס המיוחד והנורא אשר השפיע ממציותו :
- ל וריאו החונים תחת כנפי שכינתו .
- מ מני שואפים להשיג רוממותו ומעלתו :
- ה שינוהו רוממותו ואין קץ לרוממותו .
- ג מצא לכל מצד פעולותיו ונסתר לכל מצד מרותו .
- ר אשית כל ראשית בלי ראשית המציא העליונים מאחדותו :
- ן השפיע עליהם אור השפע מעצמותו :

וכרא כל הנמלאים כששת ימי פעולתו . כדריאה ובעשייה וביצירה
המלא כל כרח חסור תעלותו * והכל כסביל האדם ונותנו כחומר
רו'ל כראשית כסביל ישראל שנקראו ראשית ברא אל'ים את השמים
ותת אר'ך בחכמתו . ואין ח' לתבונתי . ותכלית האדם להכיר את
בוראו ולהיות זרי' ורוב עבודתו . ולהכיר מציאותו ואחרותו ויכולתו ונבונתו
שהוא יחיד ועומד בתכלית הפעולות ואין עוד זולתו . וכל הנמלאים
עליונים ותחתונים מושפעים מפעולתם כבזירתו . כן ח' לעבוד לשום
כמות מן הנמלאים ח' חלוק להם כבוד כי אם בעבור שלימותו . ובעבור
זה השתחווה וישע למלך'ה' אמת והטיל תהלתו . לפני' שיהיה
בערותו . בזכות שכן בענותא של תורה פהלכת'ו . הנתנת להם
לשלימותו ותכליתו . כי כ' יר מי שחבר והיה העולם וכלת פלירתו .
וכ' יכיר מעלת השפעה הטובה הנתנת כבזירתו . להיות זרי' בעבודת
הש' ויראתו . אשר זה הוא תכלית האדם ושלימותו . ועל ידו הוא כל
אל דקקות הרותי' כע' הכל אשר ח' ח' מ'גמתו . כמ'ם הכתוב מה' שאל
מענק כי אם ליראה וגו' וכתוב ואתם הדבקים
בה' אל'ים חיים וגו' :

אמר גדליה בן הח'ר שלמה המוכנה ולמן כ' ו' איש ליפסי' .
מיום עמדו על דעתי וקודם שפדתי בעיוני על כל מה
שאמרנו למעלה הייתי מתכוון על המעשה שששה אל'ים בעולם הזה
אשר נתן האדם על הדרך והוא לעמל ויזדכל ימיו וחלבוים אחרתי
בלבו יתרון לזכר ככל עמלנו שיעמול תחת השמש אשר ח' רואה
כי להג הרבה ויעזב כסר . ואשתומם על התראה הזאת כי לא ראיתי
שום יתרון בכל עמלו כי אם העמל שהוא עמל וטרי ולא זולת . והשאת
דחתי'ה לכלל כיוולת בה עיתא אשפס'ה ויכול להיות שכונה הכתוב כמה
שאמר כי מה היה לאלהם ככל עמלנו וברעיון לכו שהוא עמל תחת השמש .
גדלה לפרש שפלט שהוא כל לרמונו על היתרון הזה וכאלו אמר שאין לו
שום יתרון כי אם העמל שהוא עושה וטורח ולא זולת כי הכל הולך לעומת
שכל ולכן כיהה הש' ח' תת הש' ו' נ' ח' מל'ת שהוא כי לפי שדר הכתוב היה
לו לנקוד מלת שהוא כש' ג'ול תת הש' ו' ח'
דנוק ונקטן ח' למעלה רק הוא ח' לבר היתרון כ' שוק'ל . והנה
אשר התראה הזאת ראיתי כענין שכלו והייתי מתכוון שאין טוב לאלהם
כע' ח' ח' לראיה ח' ח' הגדול והנורא . ולעסוק בתורתו הקדושה
והטובה כדי שתמור ושתוכן נשמותו הטובה . אל המקום אשר עמס
לוקחה כשעת היצירה . ולה' חיים קצלת ואחר מוך דבר הכל כשעת ח' ח'
האל'ים ירא . ע"ך שנתבאר בדברי המחבר לקטן במאמר ג'
פ' הו' ע"ש ג' בענינים . והנה אשר הדברים האלה השכתי גם כן דברי
על פי הדרכים הזכרים והשכתי רגלי אל עדות התורה . ולקיים מצות
ה' ברה : הנורא כל בחמירה : ובהיות שכבר אמר שלמה הע' הדע

רמזי פרקי המאמר השלישי

ה

האדם או רובו יבאר פסוק אל'תהלה חכם במחנתו וגו' כי אם הזאת
 תהלה חכם הללו וגו' : (ובענינים שם יבאר כוננת הכתוב לשמוע בכל
 דברו לפי דעת הים מפי'סם שם וכו' יבאר ג' כ' הכתוב סוף דבר הכל
 כשענו' וכו' יבאר ג' כ' עיון גדול בדברי המחבר כביאור הכתוב
 אל'תהלה חכם וגו' כי לפי הגרסה שם דבריו שותרין אהדרי' :
 פרק ו' יבאר שאין כל הפעולות האנושיות מביאות אל התכלית
 האנושית ויזכור הקושי שיש בהכללת הפעולה המביאות מהכלתי
 מביאות אל התכלית האנושית ויבאר דרך ויעתם ויבאר טוב וכו' מן
 השמחה או העלבון הנקבה בפעולות ויבאר רחיה ופסקון תוסף רעין
 ופסקון בדרך עדותך שטר' וגו' : (ובענינים שם יבאר עיון גדול
 בדברי המחבר כי לפי הגרסה דבריו שם פותרין את ענה שכתב לקמן בס'
 ל' א' מה המחבר בפ' ב' במאמר ד') :
 פרק ז' יזכור קצת ספקות שיש בדרך המסמן שאמרנו להגדיל המעשים
 בטובים - ויבאר שאין הידיעה החוקרית מספקת לזה וכ"ש
 לדעת הדברים הגדלים אל'הי' וע' כ' ה' וכן ההכרח שישנה לנוי אל'הי'
 להגדילם : ויבאר שיש קצת פעולות הם רעות מזה השכל ורחוק שיגשגש
 האדם עליהם כוללת לנוי אל'הי' וכעבור זה נכנס קין שלא שגה השם אל
 מחמתו וישגשג על קצת פעולות נותנות שלמות כגשג אל'הי' אשכר
 שידוע כלם מזה השכל על השלמות אל'הי' מזה שפי' אל'הי' : (ובענינים
 שם יבארו תמימות גדולות הנפשות בדברי המחבר שם :
 פרק ח' יבאר כי שאין הנבואה מזה הכח המדע' כגון שחשבו הפלוסופים
 הכל היא שפי' אל'הי' שופט על הכח השכלי ויזכור בו גדר
 הנבואה ויבאר שדוגמת משה רע"ה היתה למעלה ממדרגת כל הנביאים
 בהיותה בלתי אנושית ונבואתו וולתו היתה באמצעי' :
 פרק ט' יבאר למה רצו הנביאים את השם בתמונות מתמלפות עם
 היותו אחד ויחיד וכן לשלמות אל'הי' מזה שפי' אל'הי' : (ובענינים
 דברים מתמלפים על ענין אחד בעצמו :
 פרק י' יבאר דרך הגעת הנבואה ויזכיר אל'הי' השכל של על דרך
 הפילוסופים - ויבאר איך יזכיר חלקו המדרגות בה פני
 התערב הכח המדעה עם הכח השכלי ויבאר ההכרח שבין נבואת משה
 לאלוהו וכן כפי משה לבני וולתו :
 פרק יא' יבאר כי באמצעות האדם המוכן אל הנבואה תכול הנבואה
 על הכלתי ומוכח אל'הי' כמו שגשגה לישאל'הי' בעצת מתן תורה
 באמצעות משה ואלוהי' באמצעות אל'הי' ויבאר למה נבואת הנבואה
 בישראל יתבר מולות מן האנושות :
 פרק יב' יבאר כי עקר טי'אלות הנבואה בעין האדם אינו להגדת
 בעצמות אל'הי' כפי' לבני' אל'הי' אל'הי' השלמות האנושי ויבאר
 כי לזה נבואת הנבואה אורגה שפיתע מן תורה מן השמים שהוא עיקר אל'הי'
 בבקו' ויבאר למה נבואת הנבואה אורגה שפיתע מן השמר והעונש
 ולא בבקו' :
 פרק יג' יתקור ביהם אשכר לדת האלהית ששתנה ללומה אמת
 בעצמה כזמנים מתקופים או יתמי' לזה שתי' נלמדת :
 פרק יד' יבאר שהדת האלהית נחלת לומת משמנים מן ההתר' אל'
 האיסור וכן אשכר אל'הי' הכתוב ויתן הטעם בה ויקשה על
 הרמב"ם ז"ל שגונה שלם ששתנה התורה עקר ויבאר שאינו כן וישתדל
 ראויתו כזה ויפ'סם שזה שחמורו' ואל'הי' עלת על לבי זה יבארו את הארץ
 ויבאר שיש חס וכו' ראויתו רמב"ם ז"ל כמו שכתב הוא חן מש' רחיה
 אל'הי' שלא נשנה התורה ואל'הי' מוסף בה ולא נגרש מדעתנו ואלוהו' כבר השמר
 לומר ששתנה על פי השם כפי' היה שחמור' פקדתו כמו שכתבתי מתחלה
 לכן נזכרת לפניה :
 פרק טו' יתן טעם למה נבאר הכשר אל'הי' ויתר לנח ויזכר ויבאר קצתו
 לפניה - ויבאר מה חשק קין בהיותו מפרי האדמה מנחה לשם
 שלא שגה השם אל'הי' ואל'הי' מנחתו :
 פרק יו' יבאר שחוק חלת עולם ויבאר שאין לשון עולם ולא לעולמים
 ולא שוקת עולם ולא עד עולם מורה אל'הי' על וכן קצת וכו' ויבאר
 תכלית ויתר עולמות - ויבאר כי בבית בני בטלו מן החלשים
 מנחתו אפי' שהיה מזה ומנחת התורה לפי דעת הרמב"ם ז"ל לויסר' מה
 שאר' לו מ'ס' וסוף' שבחיות כגם היו עונדין - ויבאר שכתב סבדי'נו
 היום אינו כפי' בדברי :
 פרק יז' יבאר שלפי מדרגת הנבואה וישגשגה חוק האנושות הנשאל
 בדבריו ובבנתם - ויבאר כי חכמת שיעיה' בהתורה או ל' כי נחמתי'
 ויבאר מה שאר' לו מ'ס' הרב את שיעיה' ומידן דוניה' וקטליה' :
 פרק יח' יבאר כי השג' לנבואת הנבואה אורגה שפיתע על פי
 כפי' אחר כלל אל'הי' כי יגיע לו בניגונם והשם הפך הלאור
 הראשון וזהו הי' אשכר לשון כפי' לשכל דבר משרת הדבר' לפי שמשמעות
 כל ישראל מפי' השם בטומתי' גדול - ויבאר שאין ש' מה שאר' לו לנבואת
 יהיה לך מפי' הנבואה שפענעו מפי' גבורת הקושי' כמו שכתב הרמב"ם ז"ל
 ושאין דבור אינו יבאר מולות השם ואתדוותו כמו שכתב הוא ז"ל אל'הי'
 ללסק טעיות ע"א - ויבאר מזה פנים היו ענין עובדי ע"א ויבאר שכל
 עשרת הדברות שמענו ישראל מפי' השם - ויבאר ההכרח שיש בין אינו ולא
 יהיה לך ואלוהו' - ויבאר במה ראויו לשמוע אל'הי' הנביא נבד מנחת התורה :
 (ובענינים שם יבאר על הקושי' שנקא' החוקר על הרמב"ם כביאור
 דבריו ר' ל' הנכרי' לעיל) :
 פרק יט' יבאר שאין מוס' אל'הי' הממוקם בתורת אלהית לפי קבלתו רשאי'
 לנוי הימנה אחר התבאר לו שהתחלתי' אמתית כמו שביארנו

במאמר ראשון - ויבאר דרך התאמתות שלמות השלמות ויבאר לפי
 כונשיו ישראל אחד תורת משה עם היותה חולקת עם תורת בני נח שהיתה
 אלהית ויבאר שאין דרך לנוי מתורת משה ולא חמין לשום דבר שחמור
 שהיתה זמני' אפילו בשאר מנחת וולת עשרת הדברות אל'הי' אשכר
 שלמות השלמות כמו שכתבתי שלמות משה :
 פרק כ' יבאר שתורת משה נלמדת לפי שאי' אשכר שיקום כבוד אחר כמשה
 ויבאר שאין ולא קם נבואה עוד בישראל כמשה מורה על זה בהכרח
 אבל המורה על זה הוא וזה שלאחר למעלה בתשעה ונבלינו לוי ועקר ויקשה
 על הרמב"ם ז"ל שיש שמה נבואת משה עקב חז' לפשות עקר ג' כ' שלא
 תנוסח התורה : (ובענינים שם יבאר יסוד על התמיה שמתה המחבר
 על הרמב"ם ז"ל בעבור שמה שלא תנוסח התורה בין העקרים :
 פרק כא' יבאר למה נקראת התורה עדות ויבאר ש"א לשמות פירושי'
 ולרות להתורה לשכלל הפשט ויבאר עלזה פסוק כרו' לו יודים
 שימותו וגו' ופסוקים הנעשים אליו :
 פרק כב' יבאר שהתורה שהיא כדוניה' היום לפי מן הקבלה היא שנתנה
 למעשה כפי' כפי' שום שינוי ולא נשתנית בימי גיורא ויפ'סם מה
 שאר' לו על קצת תיבות תיקון סופרים הוזהר :
 פרק כג' יבאר ההכרח המכריח אל'הי' המנחם תורה שבעל פה עם תורה
 שכתב ויבאר שאין להביא רחיה בשום דבר מהשכמות ההיוון
 אל'הי' מהשכמות החכמי' כי ההיוון הרבה פעמי' מסכמי' על חלקו אמת :
 פרק כד' יבאר שהתורה תקיף על ג' חלקים שם דברים חקים ומשפטי'
 בלתי ויבאר שאין להביא רחיה בשום דבר מהשכמות ההיוון
 להקף בהם - ויבאר קצת מוזמר הללויה כי טוב ומה' אל'הינו וגו' :
 פרק כה' יבאר שהתורה חקיק על ג' חלקים שם דברים חקים ומשפטי'
 חס מנחם החומר וחס מנחם הפועל ומנחם הכריה ומנחם התכלית - ויבאר
 מה נרמזו בפסוק תורה' ת' תמימה - ויבאר שטעם ההצתיק לאתרים
 מלת תמימה - ויבאר שם לטעם הקריבנות :
 פרק כו' יבאר שבעשרת הדברות חקיקים כפי' מייס' מן המלות אש
 מלות שבין אדם לחקיקים ואש מלות שבין אדם לחסדו ויבאר
 היו כפי' נבואת - ויבאר למה היו הדברות אלו ולא וולתם ויבאר ינה שחמור
 רז' ל' וכו' נשמו' כדבור אחד לחמור : (ובענינים שם יבאר עיון גדול
 בדברי המחבר כי לפי הגרסה שדכ"ו' שם שותרין את ענה שכתב בפ' ב' כפי'
 י' א' מן אחר' - וכו' יבאר ג' כ' קצת מזה ע'לזה :
 פרק כז' יבאר כי כל פשיית המלות תלוי בדביות הלב ומוצי' יתמי' שיתגן
 המלות לא תעשה שלמות כגשג כפי' עשה ויבואר זה שפסקו
 אשרי תמימי' דרך האולמים בתורת' וגו' חק' לא פענו עול'ה' ויבאר למה
 היו מלות עשה רח' ומנחת לא תעשה שם' וול' הכפר' :
 פרק כח' יבאר כי השלמות האנושי שהיא נבואת עשה ונחת לא
 תעשה וימנח כלל ח' מהשלמה חלקים שהתורה החלקת אליהם
 שם הדעות והמשפטים והחקים כפי' שיהיה השלמות' כפי' חלק ויהם
 ובכפי' עצמו ויבאר חן וקנה האדם השלמות' באמצעות המשפטים ויבאר
 שאין השלמות' באמצעות התורה נקנה בדעות כלבד ולא במשפטים כלבד
 ויבאר פסוקו' כי מזה וגו' :
 פרק כט' יבאר חקיקה גדולה הגורמת מנחתו אל'הי' אשכר נותנת
 שלמות בכללה ולא בחלקה' חן יספיק חלקו מתקנים להקבות
 השלמות ויבאר שאש' פעל אחד הגשגה כבוננת הלב לעבודת השם יספיק
 להקבות השלמות' לפי דעת רז' ל' ויבאר מה הוא אורג' פרטי' לתורת
 משה - ויבאר שיש טעם למה יהיה הכלל יותר מושגח מתייחד ותפלתם
 יותר נשענת :
 פרק ל' יבאר כי המדרגות הנקבות באמצעות התורה מתחלפות
 מפני' רבים ויפ'סם מה שאר' לו כז' דוד והיעדן על י"ג
 וכו' ובאמתקון והעמידן על אחד וגו' ויפ'סם החלוק שבין בני יעלה
 לכה' וכו' ה' מייגור באהלך וגו' :
 פרק לא' יבאר מנת העובד מיראה ויבאר שמתנה היראה חק על פי
 שהיא פרטית הנה היא כוללת כל מנחת התורה ויפ'סם פסוק
 מה' ה' אלהיך ואל'הי' חמקן וגו' :
 פרק לב' יבאר ענין ויראה מה היא ויבאר שהיראה על שפי' פנים אש
 מנח' רח' העל'ה' ואש מנח' העל'ה' דכר' ונחמנות שפניהם
 הכרחיים להשג' השלמות האנושי' :
 פרק לד' יבאר כי האמתה' היתונת ג' מן ושלמות חל' עבודת השם
 ואל' עשיית המלות ואל' כל דבר וית' השקש שיקרה בעבודת
 השם בשמחה ויבארה כי היראה חן יהיה שמה' : (ובענינים שם יבאר
 הכתוב תחת אש' לא עבדת אלה' שיהיו' בטענה ויבאר למה מרב כל
 הפך כוננת המחבר - וכו' יבאר ג' כ' מה הכתוב לפי טובת המחבר :
 פרק לז' יבאר כי היראה חן אשכר שיהיה השמחה עם היראה יחד
 בעבודת השם - ויפ'סם פסוק אשכר' חן תבאנה ככף וכמטענים
 וגו' חן ענין ויראה' וגו' ופסקו דלת' ה' תוסף ימים וגו' :
 פרק לח' יבאר כי המדרגת העובד מהיראה היא למעלה מכל המדרגות
 ויבאר כי האהבה היא על ג' פנים אהבת הטוב והאהבת
 המועיל ואהבת הערב ויבאר גדר האהבה ויבאר שכל האהבות נכסדות
 ואל' אהבת הטוב ויבאר שהאהבת השם רחוי' שתי' מכל הפנים
 ויבאר מה מנח' בפ'רשת שטע' הראשונה ויבאר כי חיי' האדם נחלקים
 לשלשה חלקים כפי' התחלק מיי' אלהיה וכו' התחלק מיי' אמת' הנפש
 ויבאר

רמזי פרקי המאמר השלישי

ויאמר כי אהבת השם ראוי שתהיה בחשבה ופדנור ובמעשה ויפרש פירש טעם :

פרק לו ויאמר כי אהבת השם לא תטויר הנפש כשאר האהבות אבל יענגנה ויכח על זה פסוק מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים ויאמר האהבה נאדירה לריוח ויבחרן החיפה כשהוא נעשה ויבחר בו על זולתו ולא יחוש לטורח יגיע לו בו כי אין בלבו תכלית אחרת זולתי לעשות רנון האהבה בלבד ויאמר שכן היתה עבודת אבותינו שעליה נקרא אהבה :

פרק לז ויאמר כי אהבת השם היא אהבה המסתברת אלהים ויאמר כי האהבה שלשה סוגים האהבה אשר מנד הכדמות והאהבה הטבעית והאהבה האמיתית ויאמר כי אהבת השם אהבת האדם היא המסוג השלישי כל מה המלך לעם והאלה לכן והאדם לאהב אהבת השם יתברך את ישראל היא אהבת החושק להשתחוות ויאמר אהבה כגולית כלי טעם ועל כן נקרא הכתוב חשק אחר חשק ה' כסם ויבחר כסם :

המאמר הרביעי

בביאור העקר השלישי שהוא הישבר והעונש ובו הקדמה ואחד והמשיבם פרקים :

הקדמה ויזכרה כי התורה והתכלית האנושי אף על פי שאינם מתחלות לתת האלמותיות בהם הנהיה אלהית ראוי לבאר עניינם קודם שנדבר בטורחם התורני . ויבאר בסדר שיכר ביאור עניניו זה המאמר :

פרק ראשון יתחיל לדבר בדיעת השם ויאמר טעם האפשר נמצא ויאמר חך אפשר שיסכימו יחד ידיעת ה' וטעם האפשר ויבא דעת האנוש רכס יגידה ה' ודעת קצת האחרונים ויאמר שאין כל זה המספיק :

פרק ב יגיע הנצח להתיר הספק הקודם ויאמר כי החכמות חולקות בהנחותיהן והתחלפותיהן . ויאמר כי ראוי לעשות שורש מן החסם בכל דבר :

פרק ג ויאמר כי התורני יעשה שורש בכל דבר מן החסם אף על פי שלא ידע סבתו כגון טעמה בחכמת התנועה שורש מן התנועה היומית בהרחות לחסם חסם שלא נדע סבתו ויאמר להיות הסכל להשיג סבות הדברים ואפילו הדברים הטבעיים ויתיר הספק הקודם הנספח בדיעת השם על דרך הרמזים ז"ל :

פרק ד ויאמר כי היראה התעוררה ויאמר שיש בה שתי דעות ויאמר שאין אחד מהם נכון . ויאמר דעת ה' ודעת אחרת :

פרק ה יתחיל לדבר בכחירה ויאמר בפעולות האנושיות על כמה פנים אפשר שהיו כפי מה שחשבו החלוקה ויכריע שהם נכונות על שלשה פנים יש מקום על דרך ההפך ראה לומר כגורה ומיה על דרך הכחירה ומיה מעורבותן בהכללת הכחירה ויאמר שאין לקחת ראייה מן החלק אחד על כן ויאמר שדעת אבותיהם שהכל כגורה ודעת אבותינו שכל בכחירה :

פרק ו ויאמר שהחירות וההשתדלות מועיל בכל הפעולות האנושיות ואפילו בדברים הבאים כגורה ויאמר פסוק יגיע כפיו כי תאכל :

פרק ז יתחיל לדבר בהשגחה ויאמר כי אבותיהם מכחישים אותם בעבור היותו רואה נדון ורעו רעו וטובו . ויאמר שאין תלונות נדון ורעו רעו וטובו כשנות ויאמר כי חליו השם על אבות והראיה שאפשר שימלא נדון ורעו רעו וטובו לפי יוסף משפטי השם ונאחזי בזה כוה אל השם יתברך :

פרק ח ויאמר שתי רחיות החורות על השגחה מן העניינים הכוללים האחד מהנלות היבשה והשני ממוניות החסר על סדר נחות ובתפלת הנדונים : (ובעניינים שם יתבאר הכתוב ויעמוד על אדם רב כענין אחר מה שביאר אותו המחבר והוא ג' כנכון לפי כונתו) :

פרק ט ויזכר שלשה רחיות על השגחה מן העניינים החלקיים הנמלאים בענייני האנוש ומעשיהם האחד מהם שלא הגיע מתעבת הרשעים לפועל והשנית מן העונשים המוגעים מזה כנגד מה ובה' מן ההודעה המונעת לאדם החלום חיון לילה :

פרק י ויזכר שתי רחיות מורות על השגחה מנד הסכל וזה אם מנד המקבל ואם מנד הפועל ויאמר מנד המקבל ויבא אותו ממנומר ה' אלוניונו ומנד הפועל המעשה ויבא אותו עבדו אלהיה :

פרק יא ויזכר שיש עניינים רבים לתחלפים מן השגחה בלתי האדם כמו שיש מיני רבים מתחלפים מן השגחה כמיני העבלי מים :

פרק יב ויאמר דרך הסרת תלונות רשע וטובו ויזכור ארבע סבות שמשפר שיגיע מכל אחת מהן הטעם להשע :

פרק יג ויאמר דרך הסרת תלונות נדון ורעו רעו ויזכור הסבות שמשפר שיגיע מן דרך נדון מולת שיחיה על עול חסם הש' ויפרש ענין הסיון וסיון של אהבה :

פרק יד ויאמר למה היו הכחיים מתלוננים על שתי מדות הללו של נדון ורעו רעו ורשע וטובו ויאמר שדעת אדם הוא הנכון בתר הספקות הללו ויפרש מעורר חך טוב לישאל :

פרק טו ויאמר מה היתה תלונת ירמיהו ובחוקו אחר היותם יודעים מתר אדם שהוא הנכון כגון שזכר בפרק שלפניה . ויזכור שהאדם מתפעל ותר מהגדלה מנה שהוא מתפעל מן הנשמה והראיה

מן חסד רבנו עליו השלום :

פרק יו ויזכר בתפלה לפי שהאדם נצרך מן חסדו ויאמר כי המחמין בהשגחה ראוי לו שיחמין נסכן שאמר שיגיעו לאדם טובות והשם על נד החסד מנד התפלה הנ' שיהיה ראוי לובלתי ראוי ויאמר כי כל הכחות העליונות זולת השם הם מונבלות לא יגיע מהם טוב טעם אלא שיהיה המקבל מוכן לכן ויבאר חך ככנס טעות ע"א כלל האנושים מנד חסד ה' הורד מהלופים : (ובעניינים שם יתבאר הטעם למקרא הכתוב עבודת הפיגור ובחיותם כענין אחר ממה שביאר המחבר והוא גס כן נכון לפי כונתו) :

פרק יז ויאמר שאין טוב נמצא בעולם שיוכל לעשות חסד מולת השם ויזכר ארבע תנאים שצ"ך שיהיו בהשפיע החסד ויפרש פסוק ראועתה כי אני אני הוא וגו' . ויאמר אה התעוררת התפלה הוא מן הכח השכלי הורכב הדמיוני :

פרק יח ויזכר מה שביאר האנושים למקפק בתפלה . ויאמר כי איוב היה עומקפק בה . ויאמר שהתפלה תתן הכנה אלה האנושים לקבל הטוב . וזה היתה דעת אליהו :

פרק יט ויאמר ענין הסרכות שהנכחיים היו הנדונים מדיכיים לאנושים אהם הם תפלה אובדת עתידות . ויאמר שם לתת הכנה אל החקבל לקבל הטעם האלוי :

פרק כ ויאמר שהתפלה אצ"פ שהיא מנוה פרטית בה שברה יותר גדול מנוה אחרת ולזה נמצא אותה שתועיל לכל הדברים כמו שהי' אהא שתועיל לכל התחלואים אף אהיה חלויים הפכיים :

פרק כא ויזכר שכן יקרה כמה מקרים למה לא נתקבלה תפלת משה על כניסתו לארץ כמחשבונו בפרשת ויפתח ויפתח תפלת משה באותה פירש ויאמר כי לפי שהיה נזיר דינו שמתה נזיר דין שיש עמו שבועה וזהו כי נד חלול השם לכן לא נתקבלה תפלתו :

פרק כב ויזכר תשח משה בני מריבה מזה היה ויאמר שאין דעת משה כמה שכתבו המפרשים כזה ויאמר כי בעבור שהיה כחשאי נד חלול השם לא נתן לחיילה :

פרק כג ויאמר כי התכות מהם שזירועל טוב ומהם שזירועל רע ויאמר התיבות שראוי להתפלל בהן . ויאמר מה שאר"ל מקיים יש להקפ"ה טובה שם ויפתרים שמו ויאמר כי התפלה נדובה ג' דברים מתמרים ערבים וכוונת הלב וקול נמוך וכי בהנחה שלשתן אפשר שתקובל התפלה אלא אינו מחוייב ויאמר כי יש נדונים שהם יתברך יתן להם שאלתם כוונת תפלה ויש שצריכין תפלה ויש נדונים שאין צריכין שאלה : (ובעניינים שם יתבאר טעם אחר על דברי רז"ל ה"ל) :

פרק כד ויאמר שאינו מחוייב שיגיע מכל פעולה שיפעל האדם התכלית החטון בה . וכן התפלה אף חך טעם כראוי אינו מחוייב שתשע ויאמר הסבות למה ויאמר כי חסד התפלה היא שתהיה בעולות כוללות ולא בעולות מיוחדות :

פרק כה יתחיל לדבר בתשובה ויאמר כי התשובה אצ"פ שהיא מנוה פרטית ממנות התורה הנה היא מנוה כוללת מנוה השבר המונח על ידו ולכן ויאמר כי ראוי לדבר בה אחר התפלה אחר שהיא מנוה כוללת . ויאמר שיצטוו קבלת התשובה היא חסד אלוי ויאמר מה שאר"ל גדל בעל תשובה שזדונות נשמות לו כוכיות ויאמר ענין חלוי חקשה חתלב פירעה וענין קשיות הלב שלאמר על סימון . ויאמר הכתוב שאמר חרפה משובתם וגו' . ויאמר כי החסד האלוי נצטרך על החקבל כפי השאלה :

פרק כו ויאמר דרכי התשובה ויתן הטעם למה לא נתקבלה תשובת שאול על דבר עמלק כשאמר חטאתי . ונתקבלה תפלת דוד על דבר בת שבע כאשר חטאתי שאמר לונתן גס ה' הבעיר חטאתך וגו' . ויתן הטעם למה נכנס שאול בהסרת התלונות חסמו ולא נכנס כן דוד . ויאמר המדות הראויות להיות בחלק ויאמר שכלן היו כדוד ולא כשאול :

פרק כז ויזכר שפק אחד על התשובה ויאמר שאין ראוי שתועיל כלל מנד הקסם ויעמיק בהתר הספק הזה ויחלק בין הפעולות הנעשות באונם לנעשות ברצון . ויאמר מהו הקדור אונם ומהו הקדור רצון :

פרק כח ויאמר הכרח המלא התשובה להשגת השלמות האנושי ויאמר מה שאר"ל הרהורי עבירה קשין מעבירה ויאמר פסוק כי לא לעולם חרוב והפסוקים הנמשכים חליו על בעל תשובה :

פרק כט יתחיל לדבר בשבר ועונש שהוא העקר הזכר ויאמר כי בני אדם נחלקים בחמונת השבר והעונש לר' דעות כיון נוי שיכחיש השבר וכלכל וישווי שיחמיקו גמתי כלכל וישווי שיחמיקו רוחני כלכל . ויש מי שיחמיקו גמתי ורוחני ויאמר מזה דעת התורה . ויאמר שחלקו חלו כדעות כיון אחר חילוק הדעות שיש בהיות הכנס ויאמר מה שאר"ל נוסח לו לאדם מה נכרא ויתר ממה שנכרא ויזכר בגלגול שאמר חמיו הקבלה :

פרק ל ויאמר כי השבר הוא אחר החיות כחלקו בו חמיו ישראל לפני דעות . הראשונה הוא דעת הרמזים ז"ל שמחמין שהשבר הוא אחר החיות כלו רוחני ולפני כלכל . ויאמר שדעת הזה הוא נכון ונד השכל ומסכים לדעת התורה . והשני הוא דעת הרמזים ז"ל וחמיו הקבלה שיחמיקו שהשבר הוא אחר החיות הוא לנף ולנפש ביה ויאמר דרך הכנת ספרתם כמו שכתב הרמז ז"ל ויאמר כן ויזכר ההרקות שכתמיבו לזה הדעת :

רמזי פרקי המאמר הרביעי

או מוכרח הפסוקים :

פרק מג' יאמר כי יש לדברים מציאות מתחלפות אם בידיעת השם ואם בשכל ואם בכח ואם בפעל ויאמר כי החושים אי אפשר להם לדעת הדברים על אמתתם לשיטת סבות והכחית תגיע לו הידיעה אמתית בלי ספק :

פרק מד' יאמר כי הקבלה הנמצאת בידינו היום מדברי הנביאים היא אמתית בלי ספק ואי אפשר שיהיה בה כזב בשום דבר ויאמר כי זאת אמת ברית אשר בוטחו וכן השם על הגאולה יפרש על זה פסוק ובה' ללפון גאולת וגו' ואני זאת בריתי וגו' :

פרק מה' יפרש ענין כריתת הכרית בין שני אנשים והוא ויאמר שהוא ענין קיום האהבה - ויפרש פסוק ואתה אהבנו כעבד וגו' אשר יתדו נמתק סוד וגו' - ויאמר כי הכרית שנתקת על המילה הוא להכליל מדינה של גיהנם :

פרק מו' ידבר בפתחון ויאמר כי עקר עבודת המאמין הוא שיבטח בשם בכלעת בעת הירה והמזוקה ובעת ההפסק וההכעסה והוא עקר הכטחון ויפרש חמור אלהים באונו שמענו וגו' - וקצת חמור אליהו למה עובדתי :

פרק מז' יאמר כי התקוה והתחלת הוא דבר נמשך מהכטחון והכרחי אל המאמין - ויבאר כי התקוה היא על ג' מניס תקות החסד ותקות הכבוד ותקות ההכטחה ויאמר כי יותר משוכחת היא תקות ההכטחה שהיא תקות האמת ויפרש פסוק קויתי השם קויתו כפשי וגו' ונפשי לה' :

פרק מח' יאמר שהתקוה מנוכה כללית ומזנה פרטית חלקית והתקוה אפסר שגגיע ותשלם כשיכון המקבל עצמו אליה אבל הכללית לא יבטח עליה כל המוקלים וזהו לא תגיע הגאולה הכללית לפי שחן תקות כל הכלל כראוי :

פרק מט' יקשה על התקוה והתחלת ויאמר שהם הפכים לטבע האדם כי יטרידו הכפש וישיבוה עגומה וסבלה - וישיב על זה ויאמר כי התקוה להשם היא יותר משוכחת מכל התחלות שאפשר שיאכזרו האדם ויבאר עלזה פסוק ואני תמיד ייחל וגו' ופסוק לך דומיה תהלה וגו' ויאמר גם כן כי התקוה סבת התקוה ויבאר עלזה פסוק קוה אלה' ושמור דרכו וגו' :

פרק נ' יאמר כי אחר שביארנו שחן תלונה עליה' בלתי דורעו זה מה סבת התרעומת הנמצא בכתובים על אחר הגלות ויבאר על כמה פעמים הוא התרעומת - ויבאר חמור הנה כענין עבדים - וחמור חסד'ה' עלום אהבה :

פרק נא' ויבאר הטוב הנצור מהנושא שלל הנמצאות השפלות עומד' בשני מתמיד וכי הטובות הנשמיות משתנות תמיד מהפך אל הפך וזהו יבאר תמיד השמחה אחר היגון והמנוסה אחר התנועה ויאמר שחן דבר קיים אלא הדבר הקושי - ויבאר פסוק וירא ענווה כי טוב וגו' ופסוק ה' עז לעמו יתן ויפרש ענין השלום והנוי ויפרש ברכת כהנים וענין השלום הנכור בה כדושתיה חתמת הפחלח כטוב וכרעה ושלוש :

פרק לא' יבאר מה שהביא הרמ"ב כ"ו"ל וסיעתו להאמין שהעולם הבא הוא אחר תחית המתים ולא קודם לכן - ויאמר שחן דליתם רחיה ויבאר כי לפון עולם הבא כולל שני מיני השכר אם הבא לאדם מיד אחר המות ואם הבא אחר תחית המתים ויבאר דלית לזה : פרק לב' יבאר שכל שני ההוה על האדם מן הדבר המורגל לו יוצערו - ועל כן יצטער האדם כמות עם היות הנפש כערת לתענוג נפלא ומה העטע נמצא שחן הנדיקים יצטערו כמות ויבאר לורך הנפש כמייס אל החושים והרגשות :

פרק לד' יבאר צורך השכר והעונש לכפש העולם הבא - ויבאר כי מה שאר"ל שה' כ"ה מביא את הנשמה וזרק אותה בנוף ודן אותה בלמד ר"ל שיפול איתם במקום לא שיהיו אותה בנוף ויאמר שזה היה מקום הטובות לחומרים שהשכר לנוף ולנפש ביחד :

פרק לה' יבאר שיש חלוק מדרגות העולם הבא לכל העונש לנדיקים כפי חלוק עונות שבידם ולרשעים כפי רוב עונות שבידם כל אחד ואחד וירמוז לסוד המלכות שזכרו חכמי הקבלה :

פרק לו' יזכור חמנות תחית המתים ויבאר חלוק הדעות שיש בהאמתות וכן יבאר אם תהיה התחיה כוללת או חלקית :

פרק לז' יחקור אם השכר והעונש על החטות והעבירות ראוי שיהיה זמני או כלתי לפי שורת הדין - ויבאר שיש חלוק בין השכר והעונש כי העונש לפי שורת הדין ראוי שיהיה כפי חלוק השכר לפי שורת הדין ראוי שיהיה זמני ואולם יבאר על זה החסד ויאמר שזה גרמו לאכזרה אביו כשאמר לו אבני מן לך וגו' :

פרק לח' יבאר דלית שהעונש ראוי שיהיה לכלי לפי שורת הדין ומה שנאמר למטה פן אכלך בדרך ומה שנאמר משה רבינו ע"ה מתרעם על המדה הזאת כמומר תפלה למה יפרש כל המומר וחמור יושב בסתר עליון על זה הדרך :

פרק לט' יקשה על מה שאמרו שהעונש ראוי להיות נלתי שאם כן איך אדם שזכה לעולם הבא ולשכר רוחני אשר אין לדיק בארץ שלא ימטא ויפרש פסוק אמת דבר אלהים ומו אל כבוד ויפרש ברכי נפש : פרק ל"ו יזכור הקושי הקדומה שהל עקשים לזה לא נכרו בתורת משה היעודים הרמזיים ויזכור קצת התארים שנאמרו בה ויאמר שחן כל מה שנאמר בה עשיתי :

פרק מ' יזכור המקומות שזכרו בתורה היעודים הנשמיים ויאמר שכולם כוללים לאותה הכלל ואולם היעודים הנשמיים שיש לכל אחד ואחד לא נכרו בתורה אלא ברמז ויבאר מקומות שזכרו בתורה ובנביאים ובכתובים :

פרק מא' יזכור דרך עינוי יכרח ממנו השארו הכפשי וכללות התורה ויאמר כי ממה שזכר בתורה עונש נפש החוטאת יתבאר שיש שכלל נדיק ויבאר שהעונש למה לא הרחיבה התורה לכאורה - ויאמר כי אחר שהעיד העיון שהתורה תועיל לנפש ולכטל הדברים הטבעיים כל שכן שתועיל לתת העונשים והנמלים שהם דבר נמשך ומתחייב למנות התורה :

פרק מב' יאמר כי האמונה כביאית הנשית עמויית לכל עמין בתורת משה - ויבאר אם האמונה כביאית הנשית היא על פי הקבלה

השמטות

אלו הן השמטות שנשמטו בשרשים ובענפים וכתבם המחבר על קונטרס מיוחד לזה

במאמר ראשון בפרק שלישי דף ד' ע"ב בענפים בשורה א' אחר שמחר נלמד להרום התורה לריך להיות עוד ועין לקמן בקאמר ג' פ' כ' בענפים תמצא שם עוד טעם אחר על הרמזים שהזכרתי למנות שלא תזכר התורה ולא תסתה : שם פרק שש דף י"ו ע"ב בשרשים שורה ט' ו' לתועלתו כולל וגו' נאמר שגא' ואש אל חמותה לא תקח ככל' :

הירה	כעין שתול	על פלגי מים	ספר	הר"ר יוסף	אלבן	ידוע
מורה	בעקרי	הורת משה	דרך	אמת לכל	יחד תקוע	
אמנם	טמוני חור	כל שרשיו	הוי	וכל אחד	שואל מרוע	
כל בר	וכל ענף	בזמורותיו	נעלם	לרכים בו	כי לא פרוע	
עד כי	חכם לכב	מפז' לין בא	אלוף	גדל"ה הוא	וכבו שמוע	
גלה	בחכמתו	הוד שר' שים	הניף	ענ' פים לו	אין בם גרוע	
פירש	לשונותיו	מלה מלה	אין בו	דבר הרוס	גם לא שרוע	
הקריב	למושכלי	חכמי הורה	דבר	אשר נראה	טבע טבוע	
האיר	קצת אמרי	רמ"ב גם כן	ריפא	אנוש מהם	מוכה ננוע	
ובכן	לאילן זה	הרבה טובו	הנו	כע"ץ שתול	לא עוד נטוע	
יקרב	מעין לו	יאכל פרו	כי אין	בכל נופו	דבר גרוע	
מים	אשר אצלן	ישאב - כי לא	יפול	וישכור כר	על המכוע	
יודה	מחבר זה	ולהפארהו	רחוק	בכל מקום	נוע ינוע	
כי כן	תהי שמחה	אל ישיר לב	גילה	ולצדיק	הן אור זרוע	